

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมายอันสำคัญที่สุดในชีวิตประจำวันของมนุษย์ที่อยู่ร่วมสังคมกัน ในการติดต่อระหว่างบุคคลในครอบครัว ในชุมชน ในสถาบันการศึกษา ในวงราชการ ตลอดจนการติดต่อระหว่างประเทศต่อประเทศ หากขาดภาษาเป็นสื่อในการทำความเข้าใจและประสานงานแล้ว กิจการต่าง ๆ ก็ย่อมจะสำเร็จลุล่วงไปมิได้¹ และภาษายังเป็นเครื่องผูกพันมนุษย์ต่อมนุษย์ให้แน่นแฟ้นยิ่งกว่าสิ่งอื่น ไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้คนรู้สึกเป็นพวกเดียวกันดียิ่งกว่าพูดภาษาเดียวกัน²

ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่ง และเป็นภาษาประจำชาติของคนไทย จึงมีความสำคัญต่อคนไทยอย่างที่สุด เพราะนอกจากจะมีความสำคัญในด้านการสื่อความหมายโดยทั่วไปแล้ว ภาษาไทย ยังเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจคนทั้งชาติ เป็นเครื่องมือในการติดต่อระหว่างคนไทยด้วยกัน และภาษาไทยเป็นปัจจัยที่สำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ในการศึกษาเล่าเรียน ในการสื่อสาร ในการประกอบอาชีพ ในการปกครอง³ และอื่น ๆ ล้วนแต่ต้องใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือทั้งสิ้น ถ้าคนไทยเราไม่สามารถใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในกิจการทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ในด้านการสื่อสารหรือการสื่อความ

¹ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, "ระเบียบวิธีสอนภาษาไทย ชั้นมัธยมปลาย," คู่มือการอบรมครูมัธยมศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา, 2499), หน้า 73.

² ะอบ โปษกฤษณะ, "พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับภาษาและหนังสือ," วารสารสมาคมภาษาและหนังสือ 7(พฤษภาคม, 2516), หน้า 1.

³ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, บันทึกค้นคว้าภาษาไทย (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2515), หน้า 1.

หมาย คนไทยด้วยกันสื่อความหมายกันไม่ได้แล้ว ความร่วมมือต่าง ๆ ก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ทั้งนี้
กิจการต่าง ๆ ก็ย่อมไม่สำเร็จ ผลเสียก็จะเกิดแก่ชาติอย่างไม่มีปัญหา⁴ ดังนั้น ภาษาจึงมี
ความสำคัญต่อคนไทยและเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนควรรักษาและหวงแหนไว้จนตลอดชีวิต

อนึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสเมื่อคราว
เสด็จพระราชดำเนินไปในการประชุมทางวิชาการ เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2505 ณ หอ
ประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไว้ตอนหนึ่งเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาไทยที่คนไทยทุกคน
ควรรักษาและหวงแหนไว้ว่า "ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ...ประเทศไทยนั้นมี
ภาษาเป็นของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน... เรามีโชคที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล
จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้"⁵

เมื่อภาษาไทยมีความสำคัญต่อชาติบ้านเมืองดังกล่าว ก็ยิ่งทำให้เห็นชัดว่า การเรียน
การสอนวิชาภาษาไทยในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ ทวีความสำคัญยิ่งขึ้น เนื่องจากการ
เรียนการสอนวิชาภาษาไทย เป็นเรื่องใหญ่และสำคัญ เพราะวิชาภาษาไทยเป็นปัจจัยและ
เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิชาการทุกแขนง⁶ เทือก กุสุมา ณ อรุชยา และ รongรัตน์

⁴บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "การสื่อสารมวลชน," เอกสารการสัมมนาผู้สอน
วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการ
ฝึกหัดครู, 2512), หน้า 292.

⁵จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ ชุมนุมภาษาไทย บันทึกการเสด็จ
พระราชดำเนิน พระราชทานกระแสพระราชดำรัสเรื่องปัญหาการใช้ภาษาไทย, เมื่อ 29
มกราคม 2505, หน้า 5.

⁶บุญถิ่น อัตถากร, "ข้อคิดเห็นในการสอนภาษาไทย," เอกสารการสัมมนา
ผู้สอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู, 2512), หน้า 12.

อิสรภักดิ์⁷ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนวิชาภาษาไทยว่า วิชาภาษาไทยมีส่วนสำคัญในการเรียนวิชาอื่นอีก ไม่ว่าจะเป็นวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรือวิชาอื่นใด จำเป็นต้องใช้ภาษาไทยทั้งสิ้น และวิชาภาษาไทยยังเป็นวิชาที่จะช่วยพัฒนาบุคคลทั้งในค่านส่วนตัวและค่านสังคม และยังเป็นวิชาทักษะที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ไปตามอายุและชั้นเรียน⁸ จึงนับได้ว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง และจะมีความสำคัญยิ่ง ๆ ขึ้นตลอดไป

โดยนัยเดียวกัน กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว วิชาภาษาไทยจึงเป็นวิชาบังคับพื้นฐานที่จะต้องเรียนตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งยังเป็นวิชาบังคับสำหรับผู้เรียนฝึกหัดครูทุกระดับอีกด้วย

เรื่องการเรียนการสอนภาษา ภาษาไม่ว่าภาษาใดย่อมมีการเปลี่ยนแปลง ฉะนั้นเนื้อหาและวิธีการสอนการเรียนวิชาภาษาไทยจะต้องได้รับการปรับปรุงใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับสมัย หรือลักษณะของภาษาไทยปัจจุบัน การที่คนไทยทั่วไปในปัจจุบันนี้ (ทั้งในสังคมส่วนใหญ่และโรงเรียน มีนักเรียนและครูเป็นสำคัญ) มีทัศนคติไม่สู้จะดีต่อการสอนการเรียนภาษาไทย ก็อาจจะเป็นภัยเหตุว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยไม่ได้รับการปรับปรุงให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยให้ได้ผลดี ตำราเรียนส่วนมากที่ใช้ในการสอนการเรียนขณะนี้ประกอบด้วยสิ่งที่ยังไม่ช่วยให้ผู้อ่านผู้เรียนเกิดความสามารถหรือเกิดทักษะทางภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเนื้อหาวิชาภาษาไทยบางตอนที่ทั้งผู้สอนและผู้เรียนไม่เห็นไม่เข้าใจว่า จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างใดได้อย่างจริงจัง จึงทำให้ทั้งผู้สอนและ

⁷ เทือก กุสุมา ณ อยุธยา, และรองรัตน์ อิสรภักดิ์, ตำราชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาวิชาภาษาไทย ตอน 1 วิธีสอนภาษาไทย (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2505), หน้า 10.

⁸ Lois V. Harmer, "ศิลปะการสอนภาษา, "แปลโดยบุญนำ บุญเสกรุ, จันทร์เกษม, 62 (มกราคม-กุมภาพันธ์, 2508), หน้า 41.

ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย⁹ ยิ่งในวิชาวรรณคดีไทย ปัจจุบันนี้มีผู้กล่าวโจมตีกันมากกว่า การเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทยไม่บรรลุผล เพราะผู้สอนมักจะสอนเน้นในเชิงประวัติผู้แต่ง เน้นศัพท์และภาษา เน้นความไพเราะเพราะเพราะพริ้งของบทกวี แต่หลีกเลี่ยงที่จะอภิปรายเนื้อหาทางวรรณคดีอันเป็นสภาพสะท้อนสังคม พร้อมทั้งระบุว่า วรรณคดีไทยบิดเบือนความจริง มอมเมาประชาชน คุกคามสตรี และเชื่อถือประเพณีฝังงายในไสยศาสตร์¹⁰ จนกระทั่งถึงกับมีผู้เสนอแนะให้เลิกการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพราะเห็นว่าไม่มีคุณค่าและไม่มีประโยชน์ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นับว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และนับวันจะเกิดปัญหามากยิ่งขึ้นในอนาคต ถ้าไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันที

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ การปรับปรุงการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่ง ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ¹¹ กล่าวว่า มีอุปสรรคมากมาย พอสรุปได้คือ

1. ความเข้าใจไม่เพียงพอในเรื่องภาษา
2. ความรู้ไวยากรณ์ภาษาไทยไม่แน่นอน
3. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมายหรือติดต่อกันไม่ดีพอ
4. ไวยากรณ์ไทยไม่ได้รับความนิยมน
5. กิจกรรมสำคัญในการใช้ภาษาไทยในชีวิตมนุษย์บางอย่างมีความเข้าใจน้อย
6. ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่กับการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียน เข้าใจถ้อยคำที่ใช้ไม่ตรงกัน
7. ผู้ที่สนใจทางภาษาไทย ไม่มีโอกาสได้รับความรู้ความคิดที่แปลกใหม่
8. อุปสรรคในการใช้ภาษาไทยมีมาก จึงทำให้คนจำนวนมากท้อใจ

⁹หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา, จุดสารภาษาไทย (พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2506), หน้า 95.

¹⁰สันทัต ปฏิมากรรม, "วรรณคดีไทย วรรณคดีของใคร," รวมพลัง (พระนคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2516), หน้า 20-24.

¹¹บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, "อุปสรรคของการปรับปรุงการสอนภาษาไทย," จุดสารภาษาไทย (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา, 2506,) หน้า 53-55.

เมื่อการสอนการ เรียนวิชาภาษาไทยมีลักษณะดังกล่าว จึงทำให้เกิดปัญหาและข้อบกพร่องในการสอนการ เรียนมากมาย สกฤรัตน์ พูลสวัสดิ์¹² ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูทั่วประเทศ ผลการศึกษาค้นคว้าที่สำคัญเกี่ยวกับปัญหาการสอนภาษาไทย คือ ความรู้ของเด็กอ่อนมาก เนื้อหาในหลักสูตรมากเกินไป การสร้างข้อทดสอบไม่สามารถวัดได้หลาย ๆ ด้าน

ในฐานะที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้เป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู มีความเห็นว่า การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครูเป็นการเรียนการสอนที่มีความสำคัญยิ่งระดับหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว และเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาเห็นความสำคัญของภาษาไทย มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย เพราะวิทยาลัยครูเป็นสถาบันที่ผลิตคนออกไปเป็นครูสอนตามโรงเรียนระดับต่าง ๆ ถ้าหากว่าการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยไม่บรรลุผลสำเร็จและขาดประสิทธิภาพแล้ว ก็จะทำให้การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนระดับต่าง ๆ ไม่บรรลุผลสำเร็จ และขาดประสิทธิภาพตามไปด้วย บุคคลสำคัญในวิทยาลัยครูที่จะช่วยให้การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยบรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ นอกจากผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือบุคคลอื่นใดแล้ว บุคคลที่สำคัญที่สุดก็คือ หัวหน้าหมวดวิชา หรือหัวหน้าสายวิชาในวิทยาลัยครู เพราะเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนี้โดยตรง ดร.พนัส หันนาคินทร¹³ ได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้ดำเนินการในโรงเรียนว่า

"กิจการใด ๆ ก็ตาม จะดำเนินไปได้ด้วยดี ก็เพราะมีผู้ดำเนินการในกิจการนั้น ๆ ดำเนินไปตามเป้าหมายได้โดยถูกต้องและรวดเร็ว เปรียบเสมือนการเดินเรือก็จะต้องมีบุคคล

¹²สกฤรัตน์ พูลสวัสดิ์, "การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสอนวิชาภาษาไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูทั่วประเทศ พุทธศักราช 2507" (ปริญญา นิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2508), หน้า 99.

¹³พนัส หันนาคินทร, หลักการบริหารโรงเรียน (พระนคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2512), หน้า 3.

คอยดูแลให้ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้เรือเคลื่อนที่ไปได้ นั่นคือทำหน้าที่ของมันให้สอดคล้องกัน เพื่อให้เกิดการเคลื่อนที่ไปตามความต้องการได้ ในการดำเนินงานของโรงเรียนก็เช่นเดียวกัน จำจะต้องมีบุคคลผู้หนึ่งคอยจัดการดูแลให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินไปโดยพร้อมเพรียงและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เรียบร้อย และประหยัดทั้งกำลังงานและกำลังทรัพย์ แต่ได้ผลเต็มที่ตามความมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้แล้ว"

การดำเนินการของหัวหน้าหมวดวิชาดังกล่าวก็คือ หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา ซึ่งมีอยู่มากมาย มีทั้งงานธุรการ งานบริหาร งานวิชาการ และงานบริการงานต่าง ๆ เหล่านี้มีข้อปลีกย่อยและรายละเอียดมากที่หัวหน้าหมวดวิชาจะต้องปฏิบัติและทำหน้าที่ เช่น งานนิเทศภายในหมวดวิชา งานส่งเสริมการเรียนของนักเรียน งานติดต่อประสานสัมพันธ์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม งานในหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา ไม่ว่าจะชนิดใดก็ตามแล้วแต่ เป็นงานที่จะทำให้การเรียนการสอนในหมวดวิชานั้น ๆ บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยก็เช่นกัน ถือว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในหมวดวิชานี้ที่จะทำให้การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว จึงทำให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้สนใจศึกษา ค้นคว้า และวิจัยบทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู เพื่อทราบหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรค และปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครูให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ปัญหาที่ต้องการวิจัยในครั้งนี้ คือปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู โดยมีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู ทั้งในค่านิเทศและการบริหาร ตลอดจนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูอาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาภาษาไทย เพื่อทราบข้อเท็จจริงและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย ตลอดจนข้อเสนอแนะจะเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน และการบริหารงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาถึงการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู ที่เปิดทำการสอนนักศึกษาและนักศึกษาฝึกหัดครู ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรประโยคครูประถม และระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง
2. ศึกษาความคิดเห็น ปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะของครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยเกี่ยวกับคุณภาพการปฏิบัติงานทุก ๆ ด้านของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู
3. ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่ได้จากหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย จะถือว่าได้จากผู้มีตำแหน่งหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยในปีการศึกษา 2516 เท่านั้น
4. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู จำนวน 29 คน และครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 261 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 290 คน จากวิทยาลัยครูดังกล่าวแล้วในข้อ 1 จำนวน 29 แห่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมาทำการวิเคราะห์ การวิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ ความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่มีอยู่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. ศึกษาวิธีเขียนแบบสอบถามที่เกี่ยวกับ "บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย" จากเอกสาร ตำรา หนังสือและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ

สร้างแบบสอบถาม

3. แบบสอบถามที่ทำขึ้น จัดทำเป็นชุดเดียวกัน สำหรับถามทั้งหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยหรือผู้ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย ลักษณะของแบบสอบถาม มีดังนี้

ภาคที่ 1 ของแบบสอบถาม เป็นข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกเป็นช้อยย่อย 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามภาคที่ 1 นี้ ทั้งหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย หรือผู้ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยและครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยเป็นผู้ตอบ

ภาคที่ 2 ของแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าหมวดวิชา แบ่งเป็นงานด้านต่าง ๆ 11 ด้าน ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 2 ตอน คือ ตอน ก. และตอน ข. คำถามตอน ก. ใช้เป็นแบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice Questions) และใช้ถามเฉพาะหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย หรือผู้ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยเท่านั้น ส่วนคำถามตอน ข. ใช้เป็นแบบให้ประเมินค่า (Rating Scale) และใช้ถามทั้งหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยหรือผู้ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยด้วย ในตอนท้ายของงานแต่ละด้านจะมีคำถามแบบเปิดโอกาสให้ตอบเป็นเสรี (Open ended Questions) ซึ่งทั้งหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย หรือผู้ทำหน้าที่หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยเป็นผู้ตอบ

4. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย จำนวน 29 คน และครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 261 คน ในวิทยาลัยครูที่เปิดสอน นักเรียนและนักศึกษาปีหกศรระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรประโยคครูประถม และระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง จำนวน 29 แห่ง

5. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากรในข้อ 4 เมื่อได้รับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์เพื่อตีความความคิดเห็นเหล่านั้น โดยคิดเป็นร้อยละ หาค่าเฉลี่ย (Mean) หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอเป็นตารางและบทความ

คำจำกัดความ

บทบาท หมายถึง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการงานโดยตรง และงานพิเศษที่ควรจะต้องทำของหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู

หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย หมายถึง ผู้มีตำแหน่งหรือผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู

ครูอาจารย์ผู้สอนภาษาไทย หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาภาษาไทยให้แก่นักเรียน และนักศึกษาฝึกหัดครู ตามหลักสูตรวิชาภาษาไทยของกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรประโยคครูประถม และระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

วิทยาลัยครู หมายถึง สถานศึกษาฝึกหัดครู ซึ่งผลิตครูตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรประโยคครูประถม และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

ประโยชน์ของการวิจัย

ประโยชน์ของการวิจัยมี ดังนี้

1. เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนเอง เพราะปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู ซึ่งจะได้ใช้ผลของการวิจัยเป็นแนวทางปรับปรุงการสอนของผู้เขียนให้ประสบผลดีเท่าที่สามารถจะเป็นไปได้
2. เป็นประโยชน์สำหรับหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู เพื่อจะได้เข้าใจถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง และจะได้ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนในหมวดวิชาของตน
3. เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารในวิทยาลัยครู เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือก และแต่งตั้งบุคคลที่จะเป็นหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในโอกาสต่อไป
4. เป็นประโยชน์แก่ครูอาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทย และหัวหน้าหมวดวิชาอื่นๆ ในวิทยาลัยครู จะได้ใช้ผลของการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของตน
5. ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่จะใช้เป็นแนวทางพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ครูอาจารย์ภาษาไทย นักเรียน และนักศึกษา เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่การศึกษาวิชาภาษาไทยต่อไป